

ЦРЕВНИ ЗАРАЗНИ ДИЈАРЕЈАЛНИ ЗАБОЛУВАЊА

- Најзначајни бактериски причинители (1)

Значење на цревните заразни дијарејални заболувања

Цревните заразни заболувања се едни од најчестите заразни заболувања. Според Светската здравствена организација (WHO) и УНИЦЕФ (UNICEF), годишно се јавуваат околу 2 милијарди случаи на заболувања со дијареја (20% од сите заразни заболувања). Околу 1,9 милиони деца помлади од 5 години умираат секоја година од овие заболувања (18% од сите умрени деца помлади од 5 години), односно повеќе од 5.000 деца умираат секој ден. Овие заболувања се најчести во земјите во развој, особено во тропските предели, а 78% од смртните случаи се јавуваат во Африка и југоисточна Азија.

Цревните заразни заболувања се значајни за сите земји во светот, особено за земјите во развој каде што не се добро решени диспозицијата на фекалните и другите отпадни материји, како ниту снабдувањето со хигиенски исправна вода за пиење. Во ваквите предели овие заболувања имаат ендемично-епидемски карактер, ги има постојано со повремено избивање на помали или поголеми епидемии. Во развиените земји цревните заразни заболувања се јавуваат поради пропусти во дезинфекцијата (хлорирањето) на водата за пиење или поради грешки подготвување, чување и дистрибуција на готова храна, конзервирана храна и поради широката употреба на колективна исхрана. Овие заболувања се ризик и за патници (особено во авионскиот сообраќај на долги летови) и туристи кои добиваат т.н. „патнички пролив“ (особено за оние кои од развиени земји патуваат во земји каде што има голема фекална контаминација).

Во воени и вонредни состојби (поплави, земјотреси) доаѓа до нагло влошување на хигиенските услови, оневозможување на спроведување на основните хигиенски мерки што придонесуваат за појава и ширење на овие заболувања.

Високите летни температури, проблеми со водоснабдување, патувања, начинот на исхрана, зголемен број на инсекти и глодачи се најзначајни фактори кои го зголемуваат ризикот за заболување од цревни заразни болести.

Високите температури влијаат на побрзо размножување на бактериите и вирусите во храната и водата за пиење, како и неодржување на хигиената на потребно ниво.

Овие заболувања се пренесуваат првенствено преку загадена храна, вода и нечисти раце, во нехигиенски услови значајна улога имаат мувите. Храната е многу поволна средина за раст и размножување на микроорганизмите, особено во лето. Најзначајни видови храна поврзани со овие заболувања се: месо, јајца, овошје и зеленчук.

Резервоари на заразата се: човек (инфициран, болен или бактерио-носител) и животните.

Извор на заразата се измет и урина.

Патишта на пренос се: храна, вода, нечисти раце и муви.

Влезна врата: уста.

Инфективната доза варира зависно од вируленцијата на внесените микро-организми (м.о.), чувствителноста на луѓето и нивната возраст (малите деца се многу почувствителни). За некои м.о. инфективната доза е многу мала (10-100) а за некои многу голема (105 до 108).